

**ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ.**— Յովհաննէս Թիւթիւնճի իբր հանք միայն ոսկիի գոյութիւնը կը հաստատէ և կը ժխտէ արծաթի, պղինձի, կոյսեկի (սնագ), արճիճի հանքերու գոյութիւնը (160-164), մինչ Ագոնց (Ափրիկէ, էջ 523) կ'ըսէ, թէ Հապէշիստան ունի նաեւ պղինձ և կապար, ինչպէս ուրիշ հանքեր ալ, բայց Հապէշները չեն գիտեր շահագործել զանոնք և զտել:

Նոյնպէս ըստ Ագոնցի (Ափրիկէ, էջ 522), Հապէշիստան ունի հանքային դեղնագոյն աղ, անդիմոն, մարմարիոն. իսկ Պիշինկ աշխարհագիրին համաձայն՝ նաեւ թանկագին քարեր, մանաւանդ զմրուխտ, սակայն բնակիչները ոչ մէկ արժէք կու տան անոնց: Ճերմակ ապակին աւելի թանկագին բան մըն է իրենց համար, քան ադամանդը, ինչպէս բուստը (մերճան)՝ քան կարմիր յակինթը:

Այս տեղեկութիւններն ալ շատ երաշխաւորւած չեն, մանաւանդ աղահանքերու գոյութիւնը կասկածելի կ'երեւի, վասնզի աղը ամէնէն թանկագին բաներէն մէկն էր Հապէշիստանի մէջ և իբր ոսկի՝ գրամի տեղ կը գործածուէր, ինչպէս կը վկայեն շատեր, ասոնց կարգին նաեւ մեր ուղեգիրը (76):

**ԿԼԻՄԱՅ.**— Յովհաննէս Թիւթիւնճիի համաձայն՝ Յունիսէն Հոկտեմբեր ձմեռ է և բարձր լեռներուն վրայ ձիւն կու գայ (104-106): Այս չորս ամիսները կը կազմեն անձրեւային եղանակը. ամէն ցերեկ երկու անգամ անձրեւ կու գայ, գիշերը մինչև լոյս (106-108):

Յովհաննէս Թիւթիւնճի շատ թանկագին տեղեկութիւն մըն ալ կու տայ, որ փաստ մըն է այն մասին, թէ առողջարար Կլիմայ ունեցող երկիր մըն է Հա-